

Egy eszme a kísérleti állomások ügyében.

Előbbutóbb ezen kérdést is napirendre kell tűzniök azoknak, kiknek kezébe vannak letéve országunk ügyei; jó lesz tehát azt az irodalomban is kissé pengetni.

Nem akarjuk itt az egész terjedelmes tárgyat felkarolni, hanem annak csak egyik, leghatározottabb stádiumba lépett ágához akarunk szólani, azon régen táplált eszméknek adván kifejezést, melylyel már a német irodalomban is találkozunk. *)

Jóllehet erdei rendőrségünk rendezése, erdőfelügyelők felállítása, az erdő birtokviszonyainak rendbehozása s más égető kérdések megoldása, törvényhozásunk, kormányunk és erdőbirtokosaink előtt sokkal életbevágóbbak és súlyosabb feladatokként nehézkednek vállaikra, mint a tudományos kísérletek ügye, mindazonáltal, ha az európai mivelte államok sorában az igényelt helyet akarjuk elfoglalni, nem vonhatjuk ki magunkat legalább azon erdőmeteorologiai feladat megoldásának elvállalása alól, mely nem csak ránk nézve rendkívüli fontossággal bír, hanem egyszersmind elkerülhetlen kapocs azon részint már fennálló, részint csak tervezett meteorologiai állomások hálózatának kiegészítésére, melyek czélja lenne az erdők befolyását valamely vidék klímájára, de különösen levegője nedvességére és az esőképződésre, kideríteni. A jelenleg működő hasonczélú állomások ez utóbbi feladat megoldására nem képesek. Ezek ugyanis egy pár észlelési térből állanak, melyek egyike az erdőben, másika az erdön kívül, attól csak pár száz lépésnyire van. Habár ezen állomások alkalmasok is az erdő befolyását a lég és talaj hőmérsékére, nedvességére sat. kideríteni,

*) Centralblatt f. d. g. Forstwesen. 3. füzet : „Die forstl. meteor. Stationen“, v. Prof. Dr. Albert.

de az esőképződésre való befolyás kérdését teljesen megfejtetlenül hagyják, mert az erdő nemcsak saját belsejére, hanem környezetére is befolyást gyakorol. Sőt a légnedvességére gyakorolt hatásra nézve is kifogás alá esnek ezen állomások a fennebbi okból.

Az esőképződésre való befolyás tudományos megállapítása czéljából Európa legterjedelmesebb, és jelentékeny erdőfoltokkal biró lapályain kellene kísérleti állomásokat úgy elrendezni, hogy egy terjedelmes lapályi erdő közepéből két ellenkező irányban, bizonyos, bővebb megfontolás után meghatározandó távolságokban a meteorologiai állomásoknak egész sora állíttassék fel, egészen az erdőtlen síkság legfátlanabb közepéig; sőt azon kedvező esetben, ha annak tulsó szélét is terjedelmes erdő szegi be, egészen ezen erdő belsejéig. Ezen kísérleti állomásokon tett észleletek kimutatnák, hogy miképen apad az eső mennyiség, és légnedvesség, s miképen emelkedik a lég hőmérséke az erdő belsejétől annak széle felé, s innen az erdőtlen síkság közepéig.

Meg vagyok győződve, hogy rendkívül nagy becsü és érdekes eredményeket találnánk a nagy magyar alföldön, mely ily kísérletek tételére sokkal alkalmasabb, mint az északnémet, vagy lengyel síkság; mert a mint már tudva van, az erdők befolyása a klimára az egyenlítőhez közelebb eső tájakon érezhetőbb, mint távolabb esőken. Hogy a magyar síkságnak mely részében lennének ily meteorologiai állomások felállítandók, a felett csak bővebb tanulmányozás után lehetne határozni. Mennél nagyobb és összefüggőbb az erdőterület, s mennél közelebb van az egyszersmind a fátlan síkság szivéhez, annál világosabban tüntetnék fel az észleletek az erdő hatását. Az állomások lánczolatának legjobb volna kelettől nyugatnak húzódni, hogy a szélességi fokok hatása zavarólag ne hasson.

Azt vélem, hogy ha kormányunk a kísérletek ügyében valamit tenni szándékozik, itt kellene kezdenie. Az ezen irányu észlelések által szerzett adatokkal leróhatnók azon nagy adósságunk egy részét, melylyel a tudomány hódításaiban minket megelőző és annak vívmányaiban az emberiséggel együtt minket is részesítő nemzeteknek taztozunk.

Fekete.

Az élesmosó fenyver. (*Andropogon gryllus* L.)

III és Nándortól.

Nem megvetendő, sőt gyakran, mondhatni, tekintélyes mellékhasználatot nyujt a homoki erdőkben, sőt mezőkön is az ugynevezett élesmosó. Finom, rostos gyökök ismeretesek e nevezet alatt, melyek körülbelül 1—2"-nyi vastag csomagokban jönnek elő a kereskedésben és szobatalaj, edények surolására, kefe és meszelő kötésre s több effélékre használtatnak föl. Nem ritkaság most az oly ruhakefe, melyben csak a szegély sor készült lószórból, míg a belső sorok sárgás színű, (de gyakran a vevő tévutra vezetése kedvéért feketére, vagy más színre festett) rostokból állanak. Ez az élesmosó.

Kereskedésekben nálunk (Nagy-Károlyban) egy köteg élesmosó ára 8—10 kr. E csekély ár mellett még is egy 437 kat. hold terjedelmű erdőterületen az élesmosó kiásási jogáért 700 frtot fizettek. Azt mondják, hogy 7—8 évre van szükség, míg az élesmosó újra használhatóvá fejlődik; az évi mellékhasználat tehát az élesmosó után volna év és holdanként 20 kr. Ez azonban csak képzeleti átlag, mert a hol egyszer az élesmosó-ásás jog bérbe volt adva, ott a lehetőségig kipusztittatik, s a magról származó mennyiség a véletlentől függ. Az ily módon származó növényeknek kifejlődésére a perjés és taraczkos homokban hosszú időre van szükség. Rövidebb időközökben